

anden Vel end den, Lovgivningen har eftertragtet; men, dersom denne Lære blev gjort gjældende imod Andre, end imod Bønder, saa fik vi nok at høre, at det dog ikke var den rette Vel (Ja!). Naar jeg havde seet, at Justitsministeren i en eneste af de Bevillinger han har givet, havde taget et Hensyn af denne Art, saa skulde jeg her stemme for denne Lov og imod det stillede Ændringsforslag, især efterat man har sagt os, at et saadant Ændringsforslag vilde være en for Loven dødsbringende Tilfætning. — Det er haardt at udtale sig saaledes paa andre Folks Vegne; men det er imidlertid sandt. Jeg havde troet, at vore gjentagne Krav havde fundet en Art Anerkjendelse paa andre Steder, og at man ikke der, til Skade for vor politiske Udvikling, vilde have mødt en saadan stadig Halsstarrighed i en saadan Sag, om hvilken man selv siger, at den i sig selv betyder saa lidt. Det er godt, at det ikke er mig, der først har anført dette; thi saa vilde jeg høre Behreidelse derover. Jeg siger altsaa, for at vende tilbage til mit Tidligere, at, dersom jeg havde seet Justitsministeren tage det af mig nævnte Hensyn blot i eet Tilfælde, saa havde jeg haabet, at han ogsaa vilde gøre det i flere. Men noget Saadant har jeg ikke seet. Man skal vel lægge Mærke til, at de Bevillinger, hvorom her er Spørgsmaal, ere af en ganske egen Art, og fortjene en ganske eiendommelig Behandling. Det er ikke Bevillinger, som gives for en enkelt Mand i et enkelt Tilfælde, og med Hensyn til hvilke man vil kunne bedømme, hvorledes de blive brugte i det Dieblit, de blive givne; men det er en Bevilling, man giver i mange forskjellige Tilfælde, og man overlader det til aldeles tilfældige Omstændigheder, hvorledes denne Bevilling bliver brugt. Det er en Bevilling af en ganske eiendommelig Art, og, førend en saadan Bevilling skal gives, burde Regjeringen altid forlange en planmæssig Afsløsning, en Plan, som angav, hvorledes man vilde sætte det tilsigtede Maal igjennem — ja man faaer vel en Plan, men den sikkrer kun Børgemaalet for, hvorledes Fideicommisserne kunne sikkreres; det er netop den Feil, Regjeringen gjør, at den ikke udøver Børgemaal for Andre end for Fideicommisserne, og

ikke troer at kunne være bekendt, ogsaa at være Bøndernes Børg. Men vilde det virkelig være en Skam for Justitsministeren, om han ogsaa sørgede for, at Menigmand kom til at nyde Godt af denne Indskrænkning i Eiendomsretten, som hidtil har bestaaet, og som bestaaer især paa det Gods, hvor den frie Dispositionsret ikke kan erhverves uden ved Regjeringens Mellemkomst? Saalænge som vi ikke her i denne Forsamling enes om, at vi kunne være bekendte, ja, at vi bør være Børg ogsaa for dem, der ere i det Tilfælde, at de ikke kunne værge for sig selv, og saalænge Regjeringen ikke inspireres af den samme Mand, maae vi tage os i Agt for, hvilke Indrømmelser vi gøre. Jeg indrømmer, at det er en Ulykke, at vi ikke kunne gøre den Indrømmelse, der her forlanges af os; men vi ere drevne dertil ved den Modstand, som vi have fundet med Hensyn til de saa simple Betingelser, som hidtil ere blevne satte for at give en lignende Indrømmelse. Vi ere blevne drevne og tvungne dertil, vi have stadigt raft Haanden til enhver Vel, man vilde gaae for at faae den nærværende Tilstand hævet; men man har alligevel stødt Haanden tilbage og sagt: Fra dette Dieblit af maa der ingen Indskrænkning være. Man har villet beholde begge Sider, man har villet leie eller hortsælge, alt efter Behag, for efter Omstændighederne at kunne bringe det meste ud, men man har ikke taget det mindste Hensyn til Bevillingerne. Jeg hører, at et æret Medlem siger, at enhver Mand vil sørge for sig selv, ja, enhver Mand vil nok sørge for sig selv; ligeoverfor de Trængende vil man vide at tildele dem det kun paa de dyreste Vilkaar, og man vil kun lidet spørge om, hvad der kan vindes igjen derved; lykkes det ikke den nærværende Generation at komme igjennem, saa vil det nok gaae bedre for den næste; den Mellemmand, der for Dieblittet har Bestodelsen, maa ikke lide en eneste Skillings Indskrænkning, selv om en heel Generation gaaer tilgrunde ved Trældom, det er til ingen Ginder, Børgfriheden faaer sin Fremgang derved. Men den Maade at gaae frem paa maa man ikke tage os ilde op, at vi modsætte os, om vi saa end paa Grund deraf skulle skieldes ud for at ville være „Børg“ for Bønderne.